MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH A. FILLETTI

ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA

Seduta tat-30 ta' Lulju, 2010

Appell Civili Numru. 1731/2000/1

Debattista Mary mart Calcidon u ghal kwalsiasi interess li jista' jkollu zewgha Debattista Calcidon

v.

1. Gauci Carmelo sive Gauci Charles
2. Ciappara Sonia mart John Mary sive Ciappara Debattista Sonia
3. Elizabeth sive Liz Gauci, mart il-konvenut Carmelo sive Charles Gauci ghal kull interess li jista' jkollha
4. Ciappara John Mary sive Ciappara Jesmond ghal kull interess li jista' jkollu

Il-Qorti:
Preliminari

Dan hu appell ad istanza tal-konvenut Carmelo sive Charles Gauci minn sentenza moghtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fis-6 ta' Mejju 2008 li ddecidiet li l-konvenut Carmelo sive Charles Gauci kien responsabbli ghall-incident in kwistjoni li fih korriet l-attrici, illikwidat id-danni fis-somma ta' tmint elef, hames mija u tlieta u hamsin Ewro (€8,553) (Lm3,671) u kkundannatu jhallas lill-attrici l-ammont hekk likwidat. Bl-ispejjez tat-talbiet attrici li gew milqugha a karigu tal-konvenut Carmelo Gauci, b'dan li l-ispejjez tat-talbiet l-ohra mhux milqugha u l-ispejjez tal-konvenuti l-ohra ghandhom jibqghu a karigu tal-istess atturi. L-ewwel Qorti astjeniet milli tiehu konjizzjoni tat-talbiet attrici jew cahdithom fil-konfront tal-konvenuti l-ohra.

L-atturi (illum appellati) kienu pprezentaw citazzjoni fejn talbu li l-konvenuti jigu dikjarati responsabbili ghall-incident li gara fil-10 ta' April 1999 gewwa B'Kara li fih weggghet gravement l-attrici Mary Debattista, li jigu likwidati d-danni u li konsegwentement il-konvenuti jigu kkundannati jhallsu d-danni hekk likwidati.

Il-konvenuti Elizabeth Gauci u John Mary Ciappara wiegbu li huma ghandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju peress illi d-danni reklamati mill-allegat incident ma jiffurmawx parti mill-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-konjugi Ciappara u Gauci, u dan ai termini tal-Artikolu 1327(f) tal-Kap. 16.

Il-konvenuti Carmelo Gauci u Sonia Ciappara pprezentaw nota tal-eccezzjoniiet fejn eccepew li huma ma kienux responsabbili ghal incident in kwistjoni u li l-attrici ma sofriet ebda dizabilita` permanenti kif qed tallega fic-citazzjoni ghalhekk m'humiex responsabbili ghad-danni li qed titlob.

Sentenza tal-ewwel Qorti

L-ewwel Qorti waslet ghall-konkluzzjoni taghha li filwaqt li astjeniiet milli tiehu konjizzjoni tat-talbiet attrici fil-konfront tal-konvenuta Elizabeth Gauci, u filwaqt li cahdet it-talbiet attrici fil-konfront tal-konvenuti Sonia Ciappara u John Mary Ciappara, cahdet it-tielet, is-sitt, is-seba', it-tmien, id-disa', it-tnax, u tlettax-il talba attrici, astjeniet milli tiehu konjizzjoni tal-hdax-il talba *stante* li din hija nkluza fit-tieni talba attrici, u laqghet biss l-ewwel, it-tieni, ir-raba', il-hames, it-tmien u l-ghaxar talba attrici biss fil-konfront tal-konvenut Carmelo Gauci. Fis-sentenza, wara li l-Qorti ghamlet ezami tax-xhieda prodotta, ikkunsidrat hekk:

"Illi dwar il-kwistjoni ta' responsabbilita` l-verzjoni tal-konvenut Carmelo Gauci hija dik indikata minnu fl-affidavit datat 2 ta' Dicembru 2004 fejn jghid dakinhar kien niezel mill-*flat* tieghu u sab lill-attrici u Jesmond Ciappara fil-bieb ta' barra tal-*flat* u qal li ma setax jghaddi bihom u jghid li dar fuqu Jesmond Ciappara u tah daqqa ta' ponn u qabzet fuqu l-attrici u hass difrejha f'ghonqu u jghid li dan jidher car mir-ritratti Dok. "CG 1" sa Dok. "CG 2" u jghid li dawn baqghu ituh sa barra sakemm harget Sonia Ciappara u Alfred Muscat sabiex iwaqqafhom. Jghid li l-istess attrici qatt ma dehret wara l-incident li kellha xi haga tant li kien jaraha spiss minghajr faxxex u l-istess tghid Sonia Ciappara fl-affidavit taghha tat-2 ta' Dicembru 2004.
"Illi din il-Qorti thoss li din il-verzjoni tal-konvenut ma tistax tigi accettata u dan *stante* li l-istess giet kontradetta minn diversi xhieda prodotti mill-istess attrici u din il-Qorti thoss li fil-kuntest tal-provi kollha prodotti l-verzjoni attrici giet effettivament ippruvata limitatament fil-konfront tal-konvenut Carmelo Gauci u dan peress li fuq kollox jirrizulta ppruvat li l-istess attrici sofriet l-istess griehi f'idejha kawza tal-aggressjoni tal-istess konvenut; f'dan il-kuntest jinghad, li wara li din il-Qorti ezaminat l-atti kollha ta' din il-kawza ma thossx li tista' tigi accettata t-tezi tal-konvenut li huwa bl-ebda mod ma kellu kuntatt mal-attrici – anzi jirrizulta mix-xhieda prodotti mill-istess attrici, li kuntatt kien hemm bejn il-konvenut u l-istess attrici u Jesmond Ciappara, u din il-Qorti ma thossx li tista' tghid li mill-atti processwali attwali, l-konvenut b'xi mod xejjen il-provi prodotti mill-attrici, iktar u iktar meta x-xhieda tal-konvenut Carmelo Gauci ma jirrizultax li giet ippruvata.

“Illi f’dan is-sens din il-Qorti thoss li l-atti processwali jindikaw li kien l-agir tal-konvenut Charles Gauci li kkawza dannu fuq il-persuna tal-attrici u fl-istess sens jirrizulta ppruvat mill-attrici stess li l-konvenut biss ghandu jinzamm responsabbli ghall-istess, anke ghaliex ir-ritratti esebiti la jindikaw li l-istess griehi fuq il-konvenut saru mill-attrici u lanqas jippruvaw li f’dak il-mument l-attrici ma kienitx gja` sofriet il-hsara f’idejha l-leminija. Fuq kollox il-provi kollha l-ohra juru li kien il-konvenut li aggredixxa lill-istess Jesmond Ciappara, u wkoll li kien l-istess konvenut li refa’ idejh fuq l-attrici bil-mod kif indikat, u dan huwa kompatibbli wkoll max-xhieda tal-persuni medici u wkoll l-espert mediku li gie mqabbad mill-Qorti, fejn jirrizulta li l-hsara li sofriet l-istess attrici f’idejha hija kompatibbli ma’ dak allegat minnha f’din il-kawza. Dan gie kkonfermat mill-istess espert mediku fl-eskussjoni tieghu datata 13 ta’ Marzu 2007 (fol. 586).

“Illi din il-Qorti hadet konjizzjoni tas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati datata 29 ta’ Mejju 2001 fejn il-konvenuti, hemm l-imputati ma gewx misjuba hatjin tal-akkuzi hemm migjuba kontra taghhom, izda apparti li hemm separazzjoni netta fil-ligi nostrali bejn l-kamp kriminali u l-kamp civili, din il-Qorti thoss li hija, kif obbligata mil-ligi, qed tibbazza l-konkluzjonijiet taghha limitatament fuq il-provi prodotti f’din il-kawza, u jinghad ukoll li f’dan il-kuntest il-grad ta’ prova f’kawza civili u wkoll differenti mill-grad ta’ prova f’kawza kriminali u fil-fatt iz-zewg processi huma ben separati u distinti minn xulxin.

“Illi ghalhekk il-konvenut Carmelo Gauci qed jinzamm responsabbli ghad-danni kkawzati lill-attrici fl-incident imsemmi li ghalih huwa kien unikament responsabbli; fl-istess waqt qed tigi liberata minn kull responsabbilta` fir-rigward tal-attrici l-konvenuta Sonia Ciappara u dan peress li hija fil-fatt l-attrici stess li teskludi r-responsabbilta` tal-istess permezz tal-14-il paragrafu tal-affidavit taghha fejn hija tghid li l-istess konvenuta ma kienitx involuta (fol. 17) u ghalhekk it-talbiet attrici fil-konfront tal-konvenuta Sonia Ciappara qed jigu michuda. Il-konvenuti l-ohra ma jirrizultax li kienu nvoluti f’dan l-

incident u l-konvenuta Elizabeth Gauci ma tistax tinzamm responsabbli ghad-danni li ser jigu likwidati ghall-istess incident, u dan peress li anke jekk biss dak iz-zmien kienet separata *de facto* mill-konvenut Carmelo Gauci, l-komunjoni tal-akkwisti ta' bejniethom ma hijiex tenuta li taghmel tajjeb ghall-istess danni, u dan peress li l-istess danni huma naxxenti minn att li jikkostitwixxi reat u ghalhekk hemm l-applikazzjoni tal-**Artikolu 1327(f) tal-Kap. 16** fil-konfront tal-istess konvenuta Elizabeth Gauci. Fi kwalunkwe kaz jidher li b'verbal datat 18 ta' Gunju 2003 l-attrici cediet l-atti l-kawza fil-konfront ta' Elizabeth Gauci."

Dwar il-kwistjoni tad-danni l-ewwel Qorti kkonsidrat kif gej:

"Illi dwar l-ammont ta' dizabbilita` permanenti sofferta mill-istess attrici skond ir-rapport ta' Mr. Frederick Zammit Maempel huwa dak ta' 12% (fol. 558) u dan wara li kkonstata dak inidikat minnu fl-istess rapport fis-sens li l-erba' swaba tal-id il-leminija kienu kollha normali ghall-kollox, izda sab li l-istess attrici garbet *soft tissue injury* tal-gog metakarpo-falangew tas-sebgha l-kbir ta' idha dominanti leminija u li minkejja saritilha operazzjoni biex il-ligamenti u l-*capsule* jigu mehjuta, xorta wahda s-sebgha baqa' jperper u spicca kellu jigi stabbilizzat billi l-gog tnehha u z-zewg ghadmiet gew imwahhlin flimkien, u jidher li meta giet ezaminta erba' snin wara l-operazzjoni l-ghadam ghaqad sewwa u minghajr kumplikazzjoni, ghalkemm in-nerv digitali medjali tal-istess kien trawmatizzat u l-attrici ma thossx il-genb ta' gewwa sewwa.

"Illi l-konkluzjoni kienet li hemm nuqqas ta' moviment fil-gog metakarpo-falangew tas-sebgha l-kbir ta' idha dominanti leminija u dan itellef xi ftit fil-funzjoni tal-id, pero` dan ma jfissirx li l-attrici ma hija kapaci taghmel xejn, u dan peress li s-sebgha gie mqieghed fil-pozizzjoni funzjonali tieghu u ghalhekk l-id kapaci ghal ghemil kemm ta' qris kif ukoll ta' ponn (*pinch and power grip*) izda b'sahha mnaqqsa. In-nuqqas ta' *"forearm muscle wasting"* huwa xhieda li dan id-driegh m'huwiex imwarrab fil-hajja

ta' kuljum taghha. In-nuqqas fin-nerv huwa permanenti u m'huwiex mistenni li jidbiddel fil-futur u ghalhekk sostna li l-istess attrici ghandha dizabbilita` permanenti ta' 12%.

"Illi saru domandi u sottomissjonijiet fis-sens li kieku l-interventi li l-attrici kellha bzonn saru qabel il-grad ta' dizabbilita` kien ikun inqas izda l-perit mediku nominat mill-Qorti ma qabilx ma' dan u dan kif jirrizulta mir-risposta ghas-6 domanda in eskussjoni (fol. 387); kompla jghid ukoll li l-ugiegh u t-tul ta' zmien sabiex l-ugieh icedi ma ghandu x'jaqsam xejn ma' xi dewmien ta' zmien biex saru interventi kirurgici ghalkemm jista' jkun affettwat b'dak li jissejjah bhala *"unconscious blockage of the natural recovery*" kif spjegat fir-risposta ghas-7 domanda in eskussjoni (fol. 387); jirrizulta li l-istess espert mediku qal li ma jistax wiehed jindovina xjentifikament kemm tista' tirnexxi operazzjoni li ssir wara ftit jiem, u li fl-ahhar nett l-istima tad-dizabbilita` kienet ibbazata fuq nuqqas ta' moviment komplet fil-gog tal-MC-P, nuqqas ta' moviment fil-gog IP tas-sebgha l-kbir lemin u fuq in-nuqqas ta' sensazzjoni tad-*digital nerve medjali* tas-sebgha l-kbir u l-ebda wahda minn dawn ma taghmel parti mill-*carpal tunnel syndrome* li ma dahlitx fl-istima tar-rata ta' dizabbilita` u fl-eskussjoni ulterjuri li saritlu, l-istess espert mediku kkonferma l-istess kif jidher a fol. 609 tal-process anke permezz ta' dak li huwa ndika bhala skala kontinentali (Dok. "FZM").

"Illi jirrizulta wkoll mill-eskussjoni ulterjuri li saret lill-istess perit mediku li peress li effettivament ladarba l-ewwel intervent kirurgiku sehh biss wara cirka xahrejn minn meta l-attrici wegghet idejha u mhux qabel, kien hemm probbabilta` li dan il-persentagg ta' dizabbilita` kien jonqos u izda dan biss fil-kaz kieku l-attrici kellha *complete tear* tal-*ligament* u dan ghaliex kieku s-sebgha kien iperper mill-ewwel; izda ma jirrizultax li dan kien il-kaz u l-attrici qatt ma lmentat minn dan, b'dan allura li jirrizulta li l-ligament inqata' kollu biss wara, ghaliex ghall-ewwel l-istess attrici kellha biss *partial tear* u l-hsara grat iktar tard u dan sehh minkejja li l-istess sebgha kien marbut jew *bandaged* u ghalhekk hija kienet qed tiehu kura sabiex hsara ulterjuri ma ssehhx (fol. 619).

“Illi tenut kont tal-fatt li allura l-istess perit mediku kkonsidra li seta’ jkun hemm tnaqqis fil-persentagg minnu moghti biss fil-kaz li kieku l-attrici kienet sofriet *tear* kompleta tal-istess ligamenti u b’hekk subajha kien iperper, haga li ma rrizultatx mill-provi, (u dan jispjegah kemm a fol. 607 u fol. 616 tal-process fl-eskussjonijiet tieghu nkluza dik tal-1 ta’ Ottubru 2007), b’hekk din il-Qorti thoss li ghandha timxi fuq dizabbilita` permanenti ta’ tnax fil-mija (12%) stabbilita mill-istess Perit Mediku Mr. Frederick Zammit Maempel.

“Illi l-attrici kienet mara tad-dar u fis-sena 1999 hija kellha 49 sena u l-*minimium wage* ta’ dak iz-zmien kienet ta’ €110.37 (Lm47.38) u ghalhekk bl-applikazzjoni tal-*multipland* din il-Qorti ser taddotta bhala bazi ta’ somma fuq f’hiex ghandha tinhadem is-somma dovuta lill-attrici fl-ammont ta’ €121.13 (Lm52) u ghandu jigi applikat *multiplier* ta’ hdax-il sena (11) u ghalhekk l-ammont dovut lill-attrici huwa s-segwenti:-

€121.13 x 52 x 11 x 12% = €8,316.
(Lm52 x 52 x 11 x 12% = (Lm3,569)).

“Illi m’ghandu jsir l-ebda nuqqas ghal-*lump sum payment* u dan peress li l-incident sehh fis-sena 1999.

“Illi rigwardanti spejjez li l-istess attrici ghamlet jirrizulta li hemm ricevuti medici ta’ €27.95 (Lm12)-il wiehed a fol. 254, 256, 258, 270, 275 u 278 u ta’ €23.29 (Lm10) a fol. 259, 261, 262 u dan jammonta ghal €237.60 (Lm102). B’kollox ghalhekk l-istess attrici hija intitolata €8,553.13 (Lm3,671).

“Illi saret talba wkoll ghas-sottomissjoni li peress li l-attrici ma setghetx iddur ma’ ommha hija thallas is-somma ta’ €11.65 (Lm5) fil-gimgha lill-Anna Mallia izda din il-Qorti thoss li dan ma jirriflettix danni attwalment sofferti mill-attrici u dan apparti li ma hemm prova ta’ xejn dwar dan u d-dikjarazzjoni f’dan is-sens ta’ Anna Mallia lanqas hija kredibbli.

“Illi l-istess attrici sostniet li kien hemm it-telf tax-xoghol tat-tifla Charlene u dan ghaliex l-istess kienet kostretta tghina, izda dawn ma humiex danni tal-attrici. Jinghad ukoll li l-attrici qalet ukoll li Jesmond jaghti lill-Charlene €46.59 (Lm20) sabiex tehodlu hsieb it-tfal tieghu u dawn certament ma humiex lanqas danni li jispettaw lilha.

“Illi s-sottomissjonijiet l-ohra *da parte* tal-atturi m’humiex sostenibbli u ghalhekk din il-Qorti **tilqa’ biss l-ewwel, it-tieni, ir-raba’, il-hames, it-tmien u l-ghaxar talba attrici** fil-konfront tal-konvenut Carmelo Gauci u dan fis-sens hawn deciz u fl-ammont ta’ tmint elef, hames mija u tlieta u hamsin Ewro (€8,553) (Lm3,671).”

Appell tal-konvenut Carmelo sive Charles Gauci

Il-konvenut Carmelo sive Charles Gauci hassu aggravat bis-sentenza surriferita tal-Qorti tal-ewwel grad u interpona appell minnha fejn ressaq diversi aggravji u talab li din il-Qorti filwaqt li tikkonfermaha fejn cahdet it-tielet, is-sitt, is-seba, it-tmien, id-disa’, it-tnax u tlettax-il talba attrici, tvarjaha u tibdilha billi tichad ukoll l-ewwel, it-tieni, ir-raba’, il-hames, it-tmien u l-ghaxar talba, u minflok tilqa’ l-eccezzjonijiet tal-konvenut appellant, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-atturi appellati.

Fil-qosor l-aggravji tal-konvenut jikkonsistu f’li gej:

“L-ewwel aggravju huwa li l-ewwel Qorti ma setghet qatt tikkonkludi, mill-provi migjuba quddiemha, illi mid-dinamika tal-incident kif sehh, kien l-appellant li kkaguna l-griehi sofferti mill-attrici appellata. Kien hemm diversi fatturi f’din il-glieda li setghu wasslu ghall-ferita li sofriet l-attrici, inkluz il-fatt li hija ggranfat ma’ ghonq il-konvenut Charles Gauci. Il-verzjoni tal-attrici m’hijiex daqshekk kredibbili ghax kieku kif tispjega li l-fatt li ghalkemm tghid li hi weggghet meta Charles Gauci waddabha t-tarag, hija stess qamet u marret tigbed lil Charles minn ma’ Jesmond Ciappara.

“It-tieni aggravju huwa li jekk din il-Qorti tikkonferma r-responsabilita` tal-konvenut appellant, l-ewwel Qorti stess

ghamlet apprezzament zbaljat tar-rapporti u x-xhieda tal-periti medici fir-rigward tal-griehi u l-percentwali tad-dizabilita` sofferti mill-attrici. L-appellant jissottometti li hu la jahti jekk it-tobba ma rrealizzawx li kien hemm bzonn ta' intervent mediku u lanqas jekk il-gog kellu jigi ssaldjat jew le ghax ma rnexxietx l-ewwel operazzjoni. Ghalhekk il-percentwali ta' dizabilita` li allegatament sofriet l-attrici ma jistax jigi attribwit lill-konvenut appellant, u fi kwalunkwe kaz, il-perit mediku mqabbad mill-Qorti stess pprovda bosta attenwanti li zgur kellhom jimmilitaw favur il-konvenut appellant."

Risposta ta' atturi appellati

L-atturi appellati pprezentaw ir-risposta taghhom fil-11 ta' Gunju 2008 li in forza taghha, ghar-ragunijiet minnhom premessi, talbu li din il-Qorti joghgobha tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellant.

Verbal

Illi b'verbal tad-19 ta' April 2010 quddiemha din il-Qorti, Dr. Emy Bezzina ghall-atturi appellati, iddikjara ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi li r-risposta tal-atturi appellati ghar-rikors tal-appell ma fiha ebda appell incidentali, u li kwalsiasi espressjoni jew kliem uzati f'dik ir-risposta li setghu incidentalment taw wiehed x'jifhem li kien qed isir appell incidentali huwa biss rizultat ta' espressjoni mhux korretta. Il-verbal ikompli: "Dr. Emy Bezzina jtenni li l-klienti tieghu ma ghamlu ebda appell incidentali."
Mill-bqija, fir-risposta taghhom l-atturi appellati jitolbu li din il-Qorti tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti bl-ispejjez kontra l-konvenut appellant.

Risposta tal-konvenuta Sonia Ciappara

Il-konvenuta Sonia Ciappara wiegbet li t-tort tal-incident *de quo* ma kienx tal-appellant Charles Gauci. Fit-tieni lok, tissottometti li jekk tigi kkonfermata r-responsabilita` tal-appellant, ghandu jirrizulta li l-ewwel Qorti ghamlet apprezzament zbaljat tal-provi, u li fi kwalunkwe kaz

waslet għall-konkluzjonijiet zbaljati dwar il-percentwali ta' dizabilita` tal-attrici.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

Responsabilita`

Fl-ewwel aggravju l-konvenut jissottometti li huwa mhux responsabbli li kkaguna l-griehi sofferti mill-attrici appellata billi kien hemm diversi fatturi f'din il-glieda li setghu wasslu ghall-ferita li sofriet l-attrici, inkluz il-fatt li hija ggranfat ma' ghonqu. Lanqas ma hu verosimili li l-attrici weggghet meta allegatament huwa waddabha t-tarag, meta hija imbaghad kienet kapaci tigbdu minn ma' Jesmond u anke tiggranfah.

L-ewwel Qorti waslet ghall-konkluzjoni li l-verzjoni tal-konvenut li hu bl-ebda mod ma miss l-attrici u lill-Jesmond Ciappara ma tistax tigi accettata billi hija kontradetta mid-diversi xhieda prodotti mill-attrici, u l-provi mressqa mill-konvenut ma rnexxilhomx ixejnu l-verzjoni attrici. L-attrici sofriet l-istess griehi f'idejha kawza tal-aggressjoni tal-konvenut u rrizulta li kien hemm kuntatt bejn il-konvenut u l-attrici u Jesmond Ciappara.

Din il-Qorti regghet ezaminat ix-xhieda prodotta mill-attrici quddiem l-ewwel Qorti u hi tal-ferma konvinzjoni li l-verzjoni tal-konvenut li huwa gie aggredit minn Jesmond Ciappara u mill-attrici u li hu ma kienx misshom, ma tistax tigi accettata. Apparti x-xhieda tal-attrici, hemm ukoll f'dan il-kaz ix-xhieda ta' Jesmond Ciappara, Georgia Muscat u Anna Mallia, li lkoll kienu prezenti meta gara l-incident u setghu jikkonfermaw li dakinhar huma raw lil konvenut jaghti daqqa ta' ponn lil Jesmond Ciappara meta dan kien tiela t-tarag ma' l-attrici, kif ukoll ikkonfermaw li meta l-attrici marret biex izzomm lill-konvenut milli jkompli jaghti lill-Ciappara, il-konvenut hataf idejn il-leminija tal-attrici, ghawwigielha u tefaghha l-erba' targiet 'l isfel ghal mal-bieb tal-*aluminium* fejn bdiet tibki u tghajjat bl-ugigh f'subajgha. Il-glieda bejn il-konvenut Ciappara kompliet barra fit-triq fuq il-bankina hdejn ix-*showroom* tal-karozzi tal-konvenut, u l-attrici kienet qed tipprova tnehhi lill-

konvenut minn fuq Jesmond Ciappara, sakemm intervenew ohrajn li waqqfu l-glieda.
Il-konvenut xehed li l-attrici setghet weggghet meta hija kienet qeghda tiggranfa ma' ghonqu ghall-perjodu relattivament twil u rrefera ghar-ritratti esebiti a fol. 483 sa 486 biex jikkonferma dak li qed jghid. L-attrici tghid li hija weggghet subajghha meta l-konvenut ghawgilha jdejha u waddabha t-tarag 'l isfel u habtet mal-bieb u mhux meta l-glieda kompliet barra u hi marret biex tifred lill-konvenut minn ma' Ciappara. Fil-fehma tal-Qorti r-ritratti esebiti mill-konvenut ma jippruvawx li fil-mument li l-attrici kienet qed izomm lill-konvenut barra u anke girfitu, hi ma kienitx ghada sofriet il-hsara f'idejha l-leminija. Anke kieku, f'dak il-mument l-attrici kienet ghada ma rrealizzatx il-portata tal-feriti li garrbet u kemm kienet weggghet. Inoltre l-Qorti taghmel referenza ghal dak li xehed l-espert tal-Qorti, Mr. Zammit Maempel, fejn qal b'risposta ghad-domanda numru 2 li saritu mill-konvenut (a fol. 586 tal-process) li huwa improbabbili li l-attrici ccarrat il-*ligament* ta' sebgha billi tkompli taghfas, ghax l-ugigh meta tibda ggebbed il-*ligament* igieghlek terhi l-*grip*.

Ghalhekk il-provi juru li kien il-konvenut li aggredixxa lil Jesmond Ciappara u refa' idejh fuq l-attrici b'mod li kkawzalha l-hsara li hija sofriet.

Danni

L-appellant jillanja li hu ma jahtix jekk it-tobba ma rrealizzawx li kien hemm bzonn ta' intervent mediku immedjat fuq l-attrici meta din korriet f'dan l-incident.
Mill-provi prodotti jirrizulta li Dr. M. Mallia li kien l-ewwel tabib li ezamina l-attrici ezatt wara l-incident, kien sab li l-attrici kienet qed tbati minn ferita hafifa salv kumplikazzjonijiet u li ma kienx hemm ksur, u dan wara li hadilha X-Ray. L-attrici izda baqghet mugugha ghalhekk marret l-Isptar San Luqa fejn qalulha li ma kellhiex ksur, u dan wara li hadilha X-Ray. L-attrici pero` xorta wahda baqghet bl-ugigh u ghalhekk marret il-Poliklinika tal-Mosta. Hemmhekk isuggerewlha li tmur ghand specjalista. Billi l-appuntament l-Isptar kien se jiehu z-zmien, l-attrici marret privatament ghand Mr. C. Sciberras li sab li l-attrici

kellha zewg *ligaments* maqtugha ta' subajha u qalilha li kellha bzonn operazzjoni, li fil-fatt saritilha wara xi granet.

Mr. C. Sciberras xehed li l-attrici kellha *ligament* ta' wahda mill-gogi ta' subajha l-kbir maqtguh (ara fol. 367). Hu jkompli jghid li kienu diga` ghaddew sitt gimghat mill-incident meta ra l-attrici u ghalhekk f'dak l-istadju dak li seta' jaghmel kien li jigbor dak seta' (ara fol. 367). Mistoqsi jekk kieku l-attrici marret qabel ghandu l-hsara kienitx tkun anqas, hu wiegeb li probabilment, iva, izda mhux bilfors ghax anke kieku hiet il-*ligament* akkuratament, mhux dejjem kien se jkollok ir-rizultat mixtieq (ara fol. 368). Hu xehed hekk:

"Jiena nghid illi kieku m'ghaddewx dawk is-six weeks, kieku ghamiltha akuta din, kieku kien ikolli cans hafna ahjar li tigi tajba ghal kollox, u ma kienx hemm bzonn tat-tieni intervent ukoll, probabilment kieku giet mehjuta mall-ewwel kif kienet ghadha friska, biex nghid hekk. Imma anke dik mhux bilfors naghtu garanzija ahna mija fil-mija li tigi tajba ghal kollox. X'aktarx iva, kienet tigi tajba ghal kollox, imma ma nistax nghid ''Zgur kienet tigi tajba ghal kollox'. Ghax fil-kirurgija ma hemm xejn assolut. Ma hemm xejn mija fil-mija." (ara fol. 371)

L-istess qal l-espert nominat mill-Qorti Mr. Frederick Zammit Maempel (a fol. 588) fejn jghid:

"*Anke jekk wiehed jistabilixxi li kien hemm dewmien bla raguni, kif jista' wiehed jindovina xjentifikament u akkuratament kemm kienet tirnexxi operazzjoni maghmula jiem wara l-incident?".*

It-tobba gew mistoqsija mid-difensur tal-konvenut jekk operazzjoni ghal qtugh totali (*complete tear*) ta' *ligament* ghandha cans akbar ta' success kieku saret aktar kmieni minn tard, huma wiegbu li f'dan il-kaz jidher li ma kienx hemm il-*complete tear* ezatt ma' l-incident[1], u fit-tieni lok

[1] Mr. F. Zammit Maempel xehed a fol. 588 "Hemm possibilita` sostanzjali li fil-kaz ta' Debattista l-ligamenti ccartu ghal kollox tard, ghaliex semmiet

qatt ma tista' tghid fic-cert li operazzjoni se tkun success mija fil-mija.

Mr. Sciberras gie mistoqsi jekk kienx hemm nuqqas da parti tal-attrici f'dan il-kaz, u hu wiegeb li:

"Le, hi kienet marret l-Isptar, imma din mhix haga li tiddjanostikaha malajr. Anke tabib li mhux ta' certa esperjenza jista' jimmissjaha l-haga. And I think it could happen. Nahseb li hekk gara" (fol. 368).

"Barra minn hekk, setghet kienet mugugha hafna hi, u ma setghetx tigi ezaminata idejha tlett gimghat wara. Ma nafx x'gara, imma xi haga gara zgur. Imma minn naha l-ohra it is a miss, hafna drabi tigi mmissjata; mhux l-ewwel darba li rajt dawn il-kazi jigu mmissjati" (fol. 369).

L-istess haga qal l-espert Mr. Frederick Zammit Maempel a fol. 620 fejn wiegeb li anke tobba li jkollhom certa esperjenza jistghu jimmissjaw din l-*injury* ghax ma jkunux hasbu fuqha u trid tezaminaha b'mod li "tiddistressja" is-sebgha imma dan ma tkunx tista' taghmlu dejjem ghax il-pazjent ikun mugugh.

Dwar it-tieni operazzjoni li saret fuq l-attrici, Mr. Sciberras xehed li din giet necessitata minhabba c-cirkostanzi u z-zmien li fiha saret l-ewwel operazzjoni. It-tieni operazzjoni ma rnexxietx ghal kollox fis-sens li l-ewwel operazzjoni kienet saret tard, izda rnexxiet fis-sens li l-ghadam ghaqad ghalkemm l-attrici baqghet mugugha billi l-*ligament* baqa' ftit merhi (ara fol. 370[2]).

---

ugiegh bhala ilment li tiftakar u ebda darba kmieni fl-istorja ma semmiet seba jpereper".

[2] Skond Mr. Zammit Maempel l-attrici kien ikollha aktar dizabilita` li kieku ma ghamlitx it-tieni operazzjoni (ara fol. 586, risposta ghad-domanda numru 3).

Fil-fehma ta' din il-Qorti l-attrici m'ghandha ebda tort jekk ma saritx djanjosi tajba mill-ewwel mit-tobba, u lanqas ma kienet ittraskurat jew aggravat il-ferita li hija garrbet ghax ma haditx hsiebha. Hija qaghdet fuq dak li qalulha t-tobba, marret kemm il-Poliklinika kif ukoll l-Isptar ghal kura u dan aktar minn darba u marret sahanistra privatament ghand specjalista meta rat li l-appuntament li tawha l-isptar kien gej fit-tul. Jirrizulta li l-attrici ma naqsitx li tikkonsulta diversi drabi t-tobba kif jirrizulta min-numru ta' certifikati esebiti u xhieda prodotta.

<u>Percentwali – attenwanti.</u>

L-appellant jillanja wkoll li l-ewwel Qorti ghamlet apprezzament zbaljat tar-rapporti u x-xhieda tal-periti medici fir-rigward tal-griehi u l-percentwali ta' dizabilita` sofferta mill-attrici. Hu jissottometti li ghalhekk il-percentwali ta' dizabilita` m'ghandhiex tigi attribwita lilu, jew almenu mhux kollha.

L-espert nominat mill-Qorti Mr. Zammit Maempel xehed f'dan ir-rigward li hu hadem fuq il-*Continental Scale of Disability* (ara dok FZM a fol. 622). Hu ta lill-attrici percentwali ta' dizabilita` ta' 12%. Il-percentwali hija bbazata fuq in-nuqqas ta' moviment komplet fil-gog tal-MC-P u nuqqas ta' moviment fil-gog IP tas-sebgha l-kbir tal-lemin u fuq in-nuqqas ta' sensazzjoni tad-*digital nerve* medjali tas-sebgha l-kbir (ara fol. 588 risposta ghad-domanda 10). Ghalhekk ghan-nerv digitali mejjet hu ta lill-attrici 3%; ghal gog interfalangali, li kellu terz nuqqas ta' moviment, taha 2% u tal-gog metakarpofalangali, li gie ssaldjat, taha 7%. B'kollox din id-dizabbilita` kienet fil-percentwal ta' 12%.

Mr. C. Scberras, il-konsulent li opera lill-attrici, hareg certifikat b'dizabilita` ta' 7% (Dok MD1 fol. 378). Din il-percentwali hu stabbiliha in relazzjoni mal-funzjoni tal-gisem kollu (ara fol. 372). Hu xehed li huwa johrog il-percentwali ta' dizabilita` abbazi ta' skedi li ghandu u jara l-limitazzonijiet ta' xi jkun is-sebgha, ta' x'jaghmel u ma jaghmilx eccetera, u dan *"in view of the whole body"*, mhux *"in view of the whole hand, holistically",* jigifieri (ara fol. 372).

Il-Qorti taqbel ma’ l-opinjoni ta’ Mr. Sciberras fis-sens li fil-kaz tal-percentwali ta’ dizabilita` meta wiehed jikkomputa d-dizabilita` totali din trid tigi konsiderata in relazzjoni mal-persuna fizika shiha minghajr ebda presunzjoni a priori li multiplicita` ta’ feriti jigu komputati komplessivament. Ghalhekk fil-fehma ta’ din il-Qorti d-dizabilita` f’dan il-kaz ghandha tkun ta’ 7% kif indika Mr. Scberras u mhux 12%.

Din il-Qorti tirrileva li anke mir-risposti tat-tobba jidher li s-sitwazzjoni fattwali tal-attrici wara l-incident mhix kompletament bhal dik li qed tpingi l-attrici, li kwazi kwazi saret mija fil-mija dizabbili. Mr. Sciberras xehed li l-attrici tista’ tahdem sa certu punt u mhux li ma tistax tahdem xejn (ara fol. 372). L-istess jghid l-espert tal-Qorti, Mr. Fredrick Zammit Maempel, li qal li n-nuqqas tal-moviment fil-gog itellef xi ftit fil-funzjoni tal-id, pero` mhux daqstant li m’hi kapaci taghmel xejn (ara fol. 562 u fol. 587 risposta ghad-domanda numru 5). Dan l-espert anke jghid li l-attrici tista’ tkun li qed tigi affettwata b’dak li jissejjah bhala *“unconscious blockage of the natural recovery*” kif spjegat fir-risposta ghas-7 domanda in eskussjoni (fol. 387).

Ghalhekk id-danni li sofriet l-attrici ghandhom jigu kkalkolati kif gej:

€121.13 x 52 x 11 x 7% = €4,850.
(Lm52 x 52 x 11 x 7% = (Lm2,082.08)

Ma’ dan l-ammont ghandu jizdied l-ammont ta’ spejjez fis-somma ta’ Lm102. B’Kollox €5,087.60.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi tikkonferma s-sentenza appellata fejn sabet lill-konvenut appellant Carmelo sive Charles Gauci responsabbli ghall-incident in kwistjoni izda tirriformaha fil-parti fejn illikwidat id-danni sofferti mill-attrici fl-ammont ta’ €8,553 u minflok tillikwida dan l-ammont fis-somma ta’ €5,087.60 u tikkundanna lill-konvenut appellant ihallas lill-atturi l-ammont ta’ €5,087.60 (hamest elef u sebgha u tmenin Ewro u sittin Ewro

centezmu), bl-imghax legali mid-data tal-ewwel sentenza sal-pagament effettiv.

L-ispejjez tal-ewwel istanza jibqghu kif deciz mill-ewwel Qorti, u l-ispejjez ta' dan l-appell jithallsu, kwantu ghal zewg partijiet minn ghaxra ($^{2}/_{10}$) mill-atturi appellati u r-rimanenti mill-konvenut appellant.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------